

“Vladavina prava” – 29.06.2010

Moderator: Dobar dan dragi, gosti, kolege, predstavnici medija, dobrodošli u Medija centar u Čaglavici. Ovo je treća po redu debata o Izveštaju o napretku Evropske komisije. Konkretnije, govorićemo o vladavini prava i izazovima koji su pred nama, s tom temom u vezi. Posebno želim da zahvalim našim učesnicima i medijima koji su došli u velikom broju.

Kao što znate, vladavina zakona u Izveštaju o napretku je jedno od najproblematičnijih pitanja kada se radi o napretku Kosova i usklađivanja zakonodavstva sa evropskim. Možda ste već i pročitali materijal koji je pred Vama, plan i izveštaj EULEX-a, Izveštaj o napretku i sl. koji možete da upotrebite za ovu debatu.

Postoje slabosti u sprovođenju zakona, postoji nedostatak nadzora javne potrošnje, kako u pravosuđu, pa tako i u ostalim institucijama. Koliko je Kosovo otišlo daleko u reformama i šta je ostalo da se uradi objasniće nam danas naši panelisti, koje bih još jednom da pozdravim: Haki Demoli, ministar pravde, Ismet Kabashi, Kosovski glavni tužilac, Johanes Van Vresweejk (Vresvijk), glavni tužilac EULEX i Alesio Cukarini, šef programske kancelarije EULEX.

Želim da kažem u uvodu da se novinari, kada naši panelisti završe sa izlaganjem, strogo drže teme, vladavine prava i Izveštaja o napretku Kosova. Molim Vas da ne postavljate pitanja koja imaju veze sa istragama koje sprovodi EULEX pre svega zbog poverljivosti. Hajde da se skoncentrišemo na izveštaj o napretku. Reč dajem gospodinu ministru pravde Hakiju Demoliju. Izvolite!

Haki Demoli, ministar pravde: Poštovani predstavnici medija. Ministarstvo pravde radi u izveštaju o napretku i radi na otkljanjanju izazova koje smo imali zadnjim izveštajem o napretku i jedan od primarnih zadataka ministarstva za pravosuđe je ukljanjanje izazova koji su naglašeni u izveštaju o napretku odnosno prevazilaženje tih izazova. Ministarstvo pravosuđa radi na kompletiranju zakonske infrastrukture koja je naglašena u samom izveštaju. Do sada je ministarstvo prpremalo i predalo u vladi ili parlamentu određeni broj nacrti zakona. Tako, nacrt Zakona o sudovima na Kosovu koji predstavlja osnovu za reformu sudskog sistema na Kosovu, juče je prošao kroz uzajamne komisije i iduće nedelje na jednoj od sednica skupštine ja verujem da će biti usvojen od strane poslanika. Osim Zakona o sudovima na Kosovu, kroz vladu su prošli i nacrti drugih zakona koji su veoma značajni, Zakon o sudskom savetu Kosova, Zakon o tužilaštvu Kosova i državnom tužilaštvu. Ministarstvo pravde radi na evidentiranju krivičnih zakonika i zakonika o krivičnom postupku, kao što će i odlučiti koj će se to zakoni uz amandmane uručiti skupštini negde početkom jeseni. Ministarstvo je radilo i određeni broj zakona koji su usvojeni. To su Zakon o sudskoj medicini i Zakon o zaštiti svedoka i to su sve zakoni koji su potencirani u izveštaju o napretku. S druge strane radili smo i na pravosudnom ispitu i formiranma je komisija za polaganje ovog ispita. Jedna se sija ispita je održana, a s druge strane tokom ove godine plkanirane su još dve sesije. Ti

znači da će kandidati imaju više šansi za polaganje. Za početak toliko. U zavisnosti od Vaših pitanja ja ću dopuniti svoje izlaganje.

Ismet Kabashi, kosovski glavni tužilac: Dobar dan! Pozdrav svima. Teže mi je da govorim o nekim pitanjima, jer moram možda govoriti o prošlosti kada nisma bio na čelu tužilačkog sistema. Jedan od izazova u izveštaju bilo je i pripremanje odgovarajućeg zakonodavstva za pravosudni tužilački sistem i da je ovo zakonodavstvo u fazi usvajanja u vladi. Donošenje ovog zakona je od primarnog značaja za sistem tužilaštva jer obezbeđuje po prvi put stalnost tužilaca na njihovim funkcijama što znači jedan imenovani tužilac u procesu je u toku, takozvano imenovanje i ponovno imenovanje osim onih koji se imenuju kao početnici. Postojeće permanentnost i to je osnova za obezbeđivanje nepristrasnosti i savesnijeg rada jednog tužioca. Primarna pitanja koja se postavljaju pred svim organima koji se bave vladavinom zakona na Kosovu su borba protiv korupcije, borba protiv organizovanog kriminala, protiv pranja novca i tzv sive ekonomije. Ove vrste kriminala donose veliku štetu Kosovu kroz njegov budžet i ometaju Kosovo na njegovom putu ka EU. Čim sam posato glavni tužilac hteo sam da kroz glavne organe odgovorne za vladvinu zakona, kao što je policija Kosova, Kosovska agencija protiv korupcije, ministarstvo pravosuđa imama kontakta sa svim faktorima, kao i sa kolegama iz EULEXa. Nastojao sa da odstranimo glavne slabosti tužilačkog sistema, a to je pre svega borba protiv korupcije, nedostatak kordinacije i saradnje sa policijom. U prošlosti je postojalo nerazumevanje i nekoordinaciju radova kosovske agencije za borbu protiv korupcije, sa ovom agencijom potpisali smo memorandum o saradnji koji verujem da će avanzovati saradnjom između ova dva organa. Zahvalio bi se ministarstvu jer je ono odgovorno za zapošljavanje i popunu radnih mesta u tužilaštvu. Sa policijom, takođe na inicijativu ministarstva, sa kosovskom agencijom smo formirali jednu radnu grupu i odredili kontakt osobe i oni takođe rade u pravcu identifikacije nedostataka, a u cilju poboljšanja daljeg funkcionisanja. Odlučili smo da od 1. septembra, tužioce na dežurstvu, da oni budu u istražnim regionalnim centrima a u cilju koordinacije poslova. Zakon o državnom tužicu će biti takođe veoma značajan i koji će stvarati novu strukturu tužilačkog sistema. Važno je omogućiti lakši pristup građanima ovom sistemu. Ja ću biti duži malo od ministra. Želim da istaknem nekoliko izazova iz 2009. godine. Imamo veoma mali broj tužilaca na Kosovu, međutim, i taj mali broj tužilaca je obavio kolosalan posao u toku 2009. Mislim da je jedan od malobrojnih organa Republike Kosova koji je rešio 76, 04 odsto predmeta koje je imao na radu. Međutim i pored toga bez opravdavanja, mi imamo Prištinu kao glavni centar i on kao takav treba da bude zaštitni znak borbe protiv kriminala. Okružni sud u Prištini, svi znamo kakvo je tamo kadrovsko stanje. Nedostatak tužilaštva je taj što moraju da se poštuju zakonski okviri. Nije uspelo da tokom prošle godine vrši identifikaciju problema u radu. Dok je 76, 04 odsto predmeta rešeno, rešeno je i 48, 08 odsto predmeta korupcije, 11, 06 predmeta pranja novca i 32, 97 odsto predmeta organizovanog kriminala. I sve u toku prošle godine. Poштуjući izazove izveštaja tužilaštvo će preduzeti sve da odigra svoju ulogu u našem putu ka EU. Hvala Vam!

Johanes Van Vresweejk, glavni tužilac EULEX: Ovo je izveštaj koji je kao rendgen jer pomoću njega društvo treba da uoči svoje slabosti. Parvosudni sistem je posebno slab i pod velikim političkim uticajem i to je negativno. Ja ipak želim da Vam prenesem dobre

vesti. Dobre vesti su da trenutna saradnja daje sve razloge da se očekuju promene u pravosudnom sistemu. Želim da izrazim zadovoljstvo radom novog ministra pravde, pravosudni savet, novi javni tužilac, pored mene, načinom na koji ova četvorka za stolom nastavlja sa radom. Imamo dobro razumevanje i jako sam zadovoljan. Predugo su pozicije zloupotrebjavane i ovde sam sada da pozovem građane Kosova da daju poverenje ovim ljudima, koji su na ovim mestima. Oni su kompetentni i iskreni ljudi i mogu da završe taj posao i ja sam ovde da pružim podršku u tom pogledu. Popravka sistema nije samo pitanje posla koji treba da urade kompetentni službenici, već je potrebno da se napravi pravo okruženje, pa i sam ministar je rekao nešto o zakonima o tužilaštvu, o pravosudnom veću Kosova i da je potrebno da se obezbedi pravosudni sistem koji funkcioniše. On do sada nije bio za uzor u poslednjih deset godina. Na primer, carina i policija, oni su uspeli da napreduju, ali pred nama je izazov da sada krenemo sa ovim stvarima. Čak je i šef misije Kermabon potpisao tj odobrio novu kriminalnu politiku za borbu protiv korupcije pre svega na celom Kosovu. Korupcija nije samo u Prištini ili u Vladi, korupcija se nalazi u opštinama, malim preduzećima i kod pojedinaca. To nije nešto što je usko povezano sa radom Vlade. Dakle, ne treba da se fokusiramo samo na rad u Vladi. Cilj ovog memoranduma jeste operacija "čišćenje kanala". Ovu akciju treba rukovoditi kompetentni i častni ljudi a ne Vladu i li privatni biznis. Ova operacija počela je jula a trajaće do septembra 2011. Ovo je slobodno tržište, ali ga neki zloupotrebjavaju. Stanovništvo traži pristup pravdi i sve se vrti oko toga da građani imaju pristup pravosuđu, da imaju odgovarajuću vladu. Očekujem da se rezultati vide 2011. I to je godina kada ćemo žnjeti ono što smo posejali. Lako je biti negativan. Umoran sam od balkanskih formula i onda ljudi kažu da "ovaj Balkan neće nikad da se promeni". Zašto da se ne promeni? Ljudi žele da naprave svoje izbore i sve ovo se čini zbog toga, na kraju krajeva. Ipak je to na građanima Kosova, niko nije izostavljen. Želim da pomenem Sloveniju koja je pre nekoliko godina na ovaj način ubrzala svoj put ka EU. S obzirom na karakteristike stanovnika Kosova i Vi biste mogli da učinite isto. I Vi ste u stanju da to ubrzate. Imaćete i našu podršku. Ovo je zajednički poduhvat. Nije posao stanovništva da samo gleda i da pokazuju: gledajte šta oni rade! Samo zajedno možemo da uspemo. Ne smete ostati sa strane ukoliko primetite ljude koji se bave korupcijom. Dakle ne treba samo EULEX da obavlja posao već i stručni lokalni ljudi. To je vaš posao. Ispunjenjem vaših prava ubrzavate demokratiju. Hvala!

Moderator: Dajem reč šefu programske kancelarije EULEXa, Alesiju Cukariniju. Izvolite.

Alesio Cukarini, šef programske kancelarije EULEXa: Uvek je izazov da se prati Johanesov govor, ali da Vam kažem šta imate tu, pred Vama. Izveštaj o programu koji smo radili prošle godine, a danas ćemo i razgovarati o izveštaju Evropske komisije. To je misija EU koja se tiče ovih standarda. Ljudi koji su deo EULEX, pošto smo mi oči i uši Evropske komisije kako na lokalnom tako i na centralnom nivou, želim da Vam kažem da ću se obratiti na ono što je već rekao moj prethodnik, a odnosi se na promene. Vi kao građani trebate da imate pristup relevantnim informacijama i da možete da pratite reforme što je mnogo bitno za nas. Zatim transparentnost koju mi želimo da i institucije preuzmu, da informacije budu dostupne na stranicama interneta i da obavestavaju i da javno mnjenje stvori svoje mišljenje. Ovde sam već duže vreme i mogu da Vam kažem

da ljudi ovde imaju neka očekivanja. Mi se trudimo da u naš rad ubacimo i nevladine organizacije kako bi mogle da obaveste ljude. Mi smo potpuno integrisani, ne samo u aspektima tužilaštva već i u reformi. Želi da kažem da postoje i teške stvari, nisu to stvari koje mogu da se učine preko noći i zato ću koristiti reč da nisu veoma sexy jer je potrebno vremena da se promene stvari i zakoni, ali ono što je važnije treba zakoni da se primenjuju i da se sprovedu i to treba da se ima na umu. Nikada ne idemo van i kažemo, da ovo je zakon i to je sve. Jer imamo puno iskustva u proširenju, u prošlosti, gde zakoni nisu bili primenjivani pravilno i mi smo plaćali račune za to. Ali ne mi kao Evropska unija, već građani. Želim ovim da zaključim ovaj prvi deo, transparentnost i odgovornost nisu prazne reči. Moguće je i te reči sprovesti u dela, i zato je potrebno da uvek imate više pristupa informacijama. Ne da dobijate informacije iz medija već da sami odete i proverite. To je taj učesnički pristup koji je odgovoran. Sami istražite stvari. Imamo dosta pozitivnih uglova iz Izveštaja o napretku za prošlu godinu. Sudski savet tada nije postojao, ali za ovu godinu možemo reći da funkcioniše. Što se više krećete unapred više ćete izazova imati na putu. Neću nastavljati jer sam ionako bio dug. Ja imam svoju mantru i verujem da mentalitet na Balkanu, moja žena je sa Balkana, i ja imam porodičnih problema na ovu temu. Budite optimistični i budite pozitivni, verujte, ali nemojte verovati onima koji ne ispunjavaju svoja obećanja. To je toliko jednostavno. Hvala Vam.

Moderator: Sada dajem reč novinarima. Možete postavljati pitanja. Samo da Vas podsetim nemojte da postavljate pitanja o tekućim istragama.

Novinar/ka: Arben Ahmeti, KOHA Ditore: Gospodine Johanes, sobzirom da progres izveptaj govori o korupciji moje je pitanje o korupciji. Najavili ste hapšenja pre par meseci, dali će se to dogoditi?

Johanes Van Vresweejk, glavni tužilac EULEX: To će biti predmet prosleđen mom kolegi g. Kabašiju. Ima tu jedan deo koji se tiče EULEX i ima jedan deo koji se tiče lokalnih vlasti. Svako ima svoju listu i moraće da je ispuni a počecemo u julu zvaničnu primenu koju ćemo završiti u septembru naredne godine. Neću ići u detalje na bilo kom nivou ili oblasti, spisak je veliki, ne mora da se izvrši hapšenje da bi se došlo do suđenja. Pravosuđe je to koje kažnjava ljude, a na nama je da sprovedemo istragu i da osobe imaju pravično pravosuđe. Nije na nama da nekom oduzmemo slobodu , već da istražimo i pripremimo slučaj. Uvek gledamo na vidljivi aspekt. Osim toga, ja i nisam za to da se ljudi kažnjavaju već da se vrši istraga i da tužilaštvo vrši svoj posao. Osumnjičeni je običan građanin sa određenom slobodom kretanja ali je i dalje građanin. Izvršićemo ovu listu, što se tiče Kosova i kriminalnih mreža u Mitrovici, neki deo će biti u Vladi, neki deo u ekonomiji i tiče se celog Kosova. Ne znam niti jednu političku partiju koja je oslobođena ovog fenomena, ali da budemo jasni, mi smo nepristrasni. Ovde se ne radi o politici već o onima koji su vršili zločine. Voleli bismo punu saradnju sa Vladom i drugim ljudima. Bio bih zadovoljan da Vladi dam neke informacije koje bi koristile ali sada ima samo nekoliko ljudi koji bi trebali da se isključe. Ovo nije posao samo za tužilaštvo već i za sve. Ovo je zajednički posao svih a ne samo posao EULEX, kao što je jednom naglasio zamenik premijera. Ljudi prijavljuju, policija istražuje, tužilaštvo sprovodi istragu, sudija sudi. Da li je dovoljno za ovaj trenutak?

Novinar/ka: Kada će doći momenat da vidimo uhapšene neke velike zverke?

Moderator: Već je odgovorio na to!

Novinar/ka: Za g. Johanesa. Da li se Vlada Kosova bori sa korupcijom na odgovarajući način?

Johanes Van Vresweejk, glavni tužilac EULEX: To je tehnička, operativna stvar. Kako kompjuter radi na osnovu operativnog sistema. Ministar je veoma zauzet da sprovede stvari u vezi sa izradom zakona o sudovima, tužilaštvu i ministarstvo, vlada rade pravu stvar. Ja nisam u poziciji sada da sudim o radu ministra, ali sam veoma zadovoljan da vidim ono što ministar čini. Podržavam ga u tome. Bilo je potrebno mnogo vremena da se dođe do ovde, ali smo sada u fazi ubrzanja i čekamo da skupština proglasi te zakone i da se nastavi. Ono što se sada čini na nivou vlade, naročito ono što čini ministar pravde. Kao pravnik stvarno sam zadovoljan time, jer idemo u pravom smeru.

Jeton Musliu, novinar lista Ekspres: Nadovezujem se na zadnju izjavu gospodina koji je rekao da treba verovati ljudima i institucijama. Želim da pitam glavnog EULEX-ovog tužioca. Zašto da vam verujemo ukoliko jošuvek nismo videli nijedan rezultat. I još jedno pitanje, s obzirom da možda neću imati priliku kasnije da pitam još nešto. Spomenuli ste jednu listu, možete li pojasniti koliki je broj zvaničnika koji se nalaze na toj listi?

Johanes Van Vresweejk, glavni tužilac EULEX: Da, sve se tiče rezultata i ispunjenja. Nije stvar u tome da se samo priča i da se gomila papirologija. Sve se tiče rezultata, postizanja rezultata. Treba da budemo analizirani na osnovu onoga što učinimo na kraju. To ne znači da će se sve završiti hapšenjem. Postoji spisak, ali neću otkriti imena ili brojeve, mada ima dosta za celu godinu. Nastavićemo sa procesom i, ponavljam, trebalo bi da glavnog državnog tužioca i mene ocenjujete, a i ministra na osnovu rezultata, kada počnemo da sprovodimo ovaj program jer se to tiče učinka. Nije stvar u sedenju već u radu na pravim stvarima. I zato kažem, čistimo kanale i radimo na obaveštajnim podacima koji su veoma bitni za društvo. Neću biti ocenjivan na osnovu toga. Marta sledeće godine vi ćete moći da procenite moj učinak, da odete na internet, da glasate, da kažete da ja nisam imao dobar učinak, ali sve se tiče rezultata. Potreban nam je zakon o sudovima, zakon o tužilaštvu, potreban nam je sudski savet i potrebno je da se organizujemo. Nemojte očekivati da će rezultati brzo doći. Negde može da se brže radi, ali ipak dajte nam neko vreme da uspostavimo dobar sistem, da napravimovo pravo okruženje i da onda počnemo da dajemo rezultate. Planiramo da ove godine nevladine organizacije uključimo u sprovođenju projekta na mesečnom nivou. To je nacionalni projekat u lokalnom vlasništvu. Ove stvari se ne rade preko noći i morate to da shvatite. Da li treba da postignemo rezultate? Da. Ako ne postignemo rezultate, treba da mi ukinete pozivnicu da budem gost u vašoj zemlji i kažete razočarani smo onim što ste postigli i ja ću otići.

Ismet Kabashi, kosovski glavni tužilac: Na početku sam spomenuo proces ponovnog imenovanja. Verujem da će danas predsednik Kosova dekretirati tužioce okružnih nivoa i sudije okružnih sudova. Biće stvoreni humani resursi kako bi mogao da se sprovedi plan za borbu protiv korupcije. Svesni smo da je ova borba veoma složena. U specijalnom tužilaštvu Republike Kosova izgradili smo potpune kapacitete za borbu protiv korupcije. Biće osnovane i jedinice za rešavanje problema, biće obezbeđeno osoblje za podršku u borbi protiv korupcije koje će pomagati tužiocima. U okružnom tužilaštvu u Prištini, mogu vam reći jer sam video spisak, biće šest tužilaca. Biće to sve mladi tužioci, nijedan od njih nije do sada radio u okružnom tužilaštvu. Naravno da će tim licima biti potrebno izvesno vreme da se upoznaju sa predmetima, ali garantujemo da ćemo dati prioritet predmetima koji se tiču korupcije i organizovanog kriminala. Oni ostaju u nadležnosti domaćih tužilaca jer na osnovu zakona o izboru predmeta i nakon osnivanja Specijalnog tužilaštva Republike Kosova koje je u okviru državnog tužilaštva, u svakom uspehu i neuspehu ja sam njihov saučesnik. Dakle, domaći tužioci u svim predmetima koji će biti u njihovoj nadležnosti u odnosu na korupciju i na sva krivična dela o čemu je bilo reči u izveštaju o napretku, daće svoj maksimum i naravno da će biti i rezultata. Nisam poklonik hapšenja. Vi ste videli prethodni izveštaj OEBS-a o prevelikom korišćenju pritvora u pravosudnom sistemu Kosova. Pritvor je krajnja mera i treba ga primenjivati striktno kada su ispunjeni zakonski principi za to. Hvala.

NOVINAR (Valdeta Osmani Top kanal): Maločas prilikom odgovora na pitanje oko istraga EULEX-a ste rekli da bi ste voleli da imate veću podršku od Vlade Kosova i drugih institucija oko istraga koje se vrše. Istovremeno, Vlada i predsedništvo kažu da su otvoreni kada je u pitanju bilo koja istraga EULEX-a u odnosu na zvanične institucije. Da li se to može shvatiti kao nesaradnja sa Vladom ili šta je u pitanju?

Johanes Van Vresweejk, glavni tužilac EULEX: „Istina je u puding“ . Vlada kaže da daje punu podršku u borbi protiv korupcije, a to dokazuju svojim akcijama i reakcijama. Ukoliko je to ozbiljno, a verujem da je tako, onda će Skupština izdvojiti dovoljno resursa za Ministarstvo pravde da uradi svoj deo posla. Dakle, Vlada će omogućiti ministru da uradi svoj posao takođe. Skupština i Vlada će omogućiti pravosudnom sektoru da se oporavi i popravi i uradi ono što treba. Približićemo se Vladi takođe, kada je reč o borbi protiv korupcije. Sa njima ćemo razgovarati. To nije uvek samo kucanje na vrata već i mogućnost da govorimo o nekim stvarima. Onda ćemo videti akcije Vlade i proceniti da li su to prave akcije ili ne. Zato kažem „istina je u puding“ . Ukoliko su ozbiljni, oni će to pokazati kroz akcije. Ukoliko na nekoliko primera pokažu da neće da deluju, onda znam dovoljno. Ukoliko ne dođe do akcije, onda je to drugi problem. Do sada smo imali punu podršku Vlade i zadovoljan sam. Već imamo materijalnu podršku od Ministarstva pravde i oni su moj glavni sagovornik u Vladi.

MODERATOR: Gospodine Demoli, kakva je podrška Vlade u naporima EULEX-a?

Haki Demoli, ministar pravde: Vlada Kosova i Ministarstvo pravde su dali punu podršku organima krivičnog gonjenja u borbi protiv svih oblika organizovanog kriminala uključujući ratne zločine, različite vrste korupcije i druge oblike organizovanog kriminala.

Ova podrška je data kako od strane premijera tako i od celokupne Vlade Kosova uključujući ovde i Ministarstvo pravde. Konkretnije, Vlada Kosova i Skupština Kosova su pokazali spremnost da mogu da pomognu Ministarstvu pravde u reformi sudskog sistema uopšte. U tom pravcu Ministarstvo pravde u cilju uspešnije reforme, osim kompletiranja zakonske infrastrukture, radi i na izboru osoblja uz ostale institucije kao što su Sudski savet Kosova i predsedništvo. Radimo u kontinuitetu, kako sa glavnim tužiocem, tako i sa Sudskim savetom kako bi smo poboljšali uslove rada u sudstvu Kosova i u tužilaštvu. Radimo takođe i na povećanju broja što će se sigurno desiti tokom 2011. godine kada će se povećati snage i kapaciteti za borbu protiv kriminala uopšte. Takođe, imamo podršku Vlade u poboljšanju materijalnih kapaciteta odnosno materijalne restrukture.

NOVINAR: Pitanje je za glavnog tužioca EULEX-a. Pomenuli ste da EULEX radi na nekoliko istraga. Do sada nismo videli konkretne optužnice za predmete na kojima rade EULEX-ovi tužioci. Sa druge strane, uvek vidim izveštaje koji dolaze sa strane i iznutra da postoji korupcija sa kojom se Kosovo suočava. Kako mislite da možemo da se borimo sa korupcijom ukoliko ne postoje konkretne optužnice i koliko je vremena potrebno da se završe istrage i pređe se na konkretne akcije?

Johanes Van Vresweejk, glavni tužilac EULEX : Možda je došlo do nesporazuma. Široko je rasprostranjeno zapažanje da postoji korupcija na ministarskom nivou i da je to u predmetima kojima se bavi EULEX. Ali kada pogledamo šta radi specijalno tužilaštvo naka suđenja već postoje u prištinskim sudovima, neka su pokrivena, a neka ne. To isto vidimo i u okružnim i opštinskim sudovima. Svejedno, šezdeset procenata se rešava, ne samo na ministarskom nivou već i na nivoima okruga i opština, ali niko ne priča o tome. Puno stvari se dešava, ali se to ne primećuje. To je žalosno. Zato bi trebalo da se više bavite opštinskim i regionalnim sudovima jer kriminal nije ekskluzivna stvar samo kada je priština u pitanju. Nekako je ograničen nivo zapažanja, a to nije realno. Realnost je da ima puno slučajeva kriminala, ali se oni nekako ne primećuju. Možda će se to u budućnosti promeniti. Da odgovorim i na drugo Vaše pitanje. Zavisi, za neke slučajeve je potrebno dve nedelje, a za neke i šest meseci. Kratke istrage su već završene, ali moje zamerke su da nije sve uzeto u obzir. Takođe, ponekad su potrebni kapaciteti, delotvornost i potrebno je ponekad i šest meseci da se na jednom slučaju radi. Kada na primer dođe do ubistva, kada neko nekoga ubije na ulici, ubica pobegne i onda to nije mnogo veliki problem. Ali korupcija je obično nevidljiva, skrivena i ljudi obično ne žele da govore pa je potrebno više vremena da se stigne do željenog nivoa. Priroda kriminala je da je sama po sebi složena i teško se dolazi do rezultata i jednostavno ne mogu da se ubrzaju.

Ismet Kabashi, kosovski glavni tužilac: Ja sam samo hteo da se nadovežem na ovu priču. Glavni tužilac EULEX-a je rekao da je ponekad potrebno šest meseci. Zakonodavstvo je predvidelo da se istraga u okviru jednog slučaja može obaviti maksimalno za dve godine. Ukoliko tužilac ne može da završi istragu u toku te dve godine onda treba da odustane od tog konkretnog isleđivanja. Međutim to se odnosi na teške slučajeve. Istina je da su slučajevi korupcije, slučajevi pranja novca najteža

krivična dela za istraživanje i da bi bilo uspeha u tome, kako u specijalnom, tako i u svim domaćim tužilaštvima, mi moramo početi sa specijalizacijom tužilaca za isleđivanje određenih krivičnih dela. Stoji činjenica da su tokom 2009. godine optužene 72 osobe za organizovani kriminal. Domaća, kosovska tužilaštva su optužila 361 osobu za krivična dela, pet osoba za pranje novca. Znači, dosta se radilo. Međutim, tužilaštva nisu bila transparentna u informisanju građana o svom radu.

Moderator: Ima li još pitanja pre nego dođemo do zaključka?

Novinar: Pitanje za glavne tužioce. U raznim izveštajima spomenut je uticaj politike u radu pravosuđa na Kosovu. Gospodine Kabaši, vi ste imali nekoliko susreta sa liderima zemlje. Što to nisu radili i vaši prethodnici? S druge strane, u izveštaju o napretku je spomenut uticaj politike na pravosudni sistem. Kako stoje stvari, da li je EULEX otporan na ove ovakve uticaje?

Ismet Kabaši, kosovski javni tužilac: Iskustvo je takvo da tužilaštvo vodi državno tužilaštvo i mi smo do sada, da tako kažem, deo sudske vlasti. Verujem da ćemo, čim bude osnovan tužilački savet, biti samostalni u celosti. Vlada Kosova je dužna da obezbeđuje uslove za rad tužilaštva i pravosudnog sistema, a sa druge strane, obavezna i dužna da donosi zakone koji omogućavaju funkcionisanje istrage. U tom cilju ja ću se i dalje susretati sa svim kosovskim faktorima koji su dužni da vode računa o obezbeđivanju uslova za tužilački sistem.

Moderator: Gospodine Johanes, pitanje je bilo upućeno i vama.

Johanes Van Vresweejk, glavni tužilac EULEX: Političko uplitanje? Dešavalo se u prošlosti, ali ja to neću pominjati konkretne primere jer nema potrebe za tim. Tipično je za ljude da utiču na rezultate nečega što je negativno za njih. Zato i imamo zakonodavstvo i tužilaštvo da bi smo imali neki balans. Moje zapažanje u protekla dva meseca je da se Vlada ne upliće. To ne znači da ljudi treba da prestanu da rade ono što ne bi trebali da rade ali to je drugo pitanje. Imali smo skoro incident sa predsednikom Skupštine Kosova u vezi sa novoimenovanim tužiocem. Bilo bi dobro da pustimo ljude da rade svoj posao i da se ne mešamo u tuđe nadležnosti i ne prejudiciramo stvari. Znam da bi ljudi voleli da imaju pristup dosijeima i da bi voleli da deluju pre nego što mi to učinimo, ali želim da kažem da se to smanjuje, da se političko uplitanje smanjuje. Krasnićijeva primedba je bila, njegova reč je bila poslednja direktna intervencija. Takođe, postoji diplomatija. Ministarstvo pravde i državni tužioci nisu osetili političko uplitanje jer je to priroda našeg posla. Svako ko misli da može da bude drugačije neka nađe drugi posao. Hvala vam.

Moderator: Dakle, završili smo sa pitanjima. Hajde da rezimiramo. Pomenuli ste u vašem uvodu da je postignut napredak. Šta očekujete, da li mislite da će taj napredak da se odrazi na naredni izveštaj?

Alesio Cukarini, šef programske kancelarije EULEX: Ukoliko uporedite prethodne izveštaje videćete da postoje razlike. Ubeđen sam da priznanje u izveštaju o napretku,

bavi se takođe i drugim stvarima privredom, trgovinom. Pitanja koja dođu u pravnu tekovinu EU. Ovaj izveštaj se tiče samo pitanja vladavine zakona i veoma je konkretan i zato ima veliku količinu informacija koje su dostupne za izveštaj o napretku koji će biti objavljen u oktobru. Sami ćete videti šta će komisija reći o vladavini zakona.

Moderator: Isto pitanje i za druge paneliste.

Johanes Van Vresweejk, glavni tužilac EULEX: Da postignut je napredak. On je spor, ali čvrst. Spremni smo da ga ubrzamo. Pozivam vas sve da podržite državnog tužioca i ministra pravde i zajedno ubrzamo naš posao. Ako želite rezultate, dozvolite nam da ih postignemo. Hvala vam.

Ismet Kabaši, kosovski javni tužilac: Ima progressa, kako u unutrašnjoj tako i u spoljnoj oblasti tužilaštva. U cilju borbe protiv kriminala, potpisano je nekoliko sporazuma sa tužilaštvima regiona. Na redu je potpisivanje sporazuma sa dve druge države u cilju borbe protiv organizovanog kriminala i veoma je značajno i bitno da se postavljaju zdravi temelji za samostalnost i funkcionalnost pravosudnog sistema jer ako to bude urađeno verovatno će biti još većih uspeha.

Haki Demoli, ministar pravde: Ja sam ovde dotakao dva pitanja koja se tiču Ministarstva pravde. Kao prvo, spomenuo sam izveštaj o napretku i kao drugu tačku spomenuo sam reformu pravosudnog sistema koji su međusobno povezani. Što se tiče izveštaja o napretku, reći ću da Ministarstvo pravde dobilo izveštaj o napretku i detaljno razmatralo sve tačke koje se odnose Ministarstva pravde. Nastojali smo da poboljšamo i da radimo konkretno, ponoviću, u pravcu kompletiranja zakonske infrastrukture. Radićemo na tome i dalje kako bi smo imali što pozitivniju ocenu u narednom izveštaju o napretku. Kao drugo, radili smo u oblasti pravne i međunarodne saradnje jer smo poslali određeni broj sporazuma odnosno nacrtu sporazuma sa oko trideset zemalja, posebno zemalja regiona. Kao treće, radimo na funkcionalizaciji agencija za menadžiranje oduzete imovine, a to je još jedna tačka koja se takođe spominje u izveštaju o napretku. Kao što sam rekao, formirali smo komisiju za pravosudni ispit, radimo sa tom komisijom. Pomogli smo i saradivali u velikoj meri sa tužilaštvom na taj način što smo pružali bolje uslove. Radili smo na popravno-vaspitnoj službi Kosova, na reintegraciji lica prema kojima su izrečene vaspitne mere i otklonili niz manjkavosti koje su naznačene u prethodnom izveštaju. Optimista sam i očekujem da će izveštaj o napretku, kada je reč o Ministarstvu pravde i uopšte vladavini prava na Kosovu, biti pozitivniji.

Moderator: Došli smo do kraja debate. Hvala svima. Prijatno.